



Pole sztuki



Jak zrobić linoryt? - spotkanie z Katarzyną Pietrzak

Adresat zajęć: uczniowie szkoły podstawowej

Rodzaj zajęć: zajęcia koła plastycznego, dyskusyjnego, lekcja języka polskiego, plastyki, sztuki

Cel ogólny: zapoznanie z technikami grafiki warsztatowej i rozwijanie własnej twórczości

Cele szczegółowe:

- przybliżenie wiadomości na temat technik graficznych, głównie linorytu
- rozwijanie zdolności manualnych, przewidywania efektów plastycznych
- rozwijanie wyobraźni i możliwości wypowiedzania się
- poznawanie zasad kompozycji
- doskonalenie umiejętności samodzielnej pracy

Formy pracy: grupowa i indywidualna

Środki i materiały dydaktyczne: film „Jak zrobić linoryt?” z cyklu „Pole sztuki” do pobrania na stronie: www.rzezba-oronsko.pl.

Materiały dydaktyczne do wstępu teoretycznego: Załącznik nr. 1 i Załącznik nr. 2

Materiały i przybory:

- płytki linoleum
- papier do odbitek
- ołówek
- cienkopisy
- dłuta i rylce
- farba drukarska
- wałek
- łyżka stołowa
- fartuchy
- rękawiczki



Słowa kluczowe: grafika warsztatowa, linoryt, odbitka

Czas trwania: 90 min.

Bibliografia:

- s. 115, Wykorzystanie technik graficznych w warunkach pracowni szkolnych, Alicja Snoch-Pawłowska

https://phavi.umcs.pl/at/attachments/2018/0327/135531-interpretacje-inspiracje-grant.pdf?fbclid=IwAR1seKJtSf5BDCCXlpVAz_z043LnEbUIqsFkvbVTroHNGIILfuTFW0EMIA

- W pracowni grafiki warsztatowej, Zakład Edukacji Artystycznej

https://epodreczniki.pl/a/w-pracowni-grafiki-warsztatowej/D12EGq33F?fbclid=IwAR2Z4pCghDdVetzsBpPG-MQpJ1RUx3Ui1GRy_ZTfE7pn2zEg0qvZ0q2yXUY

- Historia grafik

<https://muzeumpapiernictwa.pl/wp-content/uploads/2018/03/GRAFIKA-WARSZTATOWA-informacje-o-technice.pdf>



Przebieg zajęć:

CZĘŚĆ PIERWSZA:

1. Wprowadzenie do tematu zajęć. Rozmowa na temat skojarzeń ze słowem grafika. Omówienie znaczenia pojęcia “grafika warsztatowa”.

Definicja:

Grafika – jedna z dziedzin sztuk plastycznych, w której właściwym dziełem jest **odbitka**.

2. Prezentacja Załącznika nr. 1, czyli słowniczka pojęć związanych z grafiką. Zapoznanie z pojęciem linoryt.
3. Wspólne oglądanie filmu “Jak zrobić linoryt? – spotkanie z Katarzyną Pietrzak”.
4. Czym różni się grafika od rysunku? Rozmowa na temat różnic i podobieństw.

Wnioski:

- odbitka stanowi dzieło
- odbitek może być wiele – jednakowych, gdyż powstają przez odbicie z jednej matrycy
- tworzenie grafiki wymaga warsztatu graficznego – materiałów takich jak matryca, prasa, farba, papier
- odbitka powstaje z odbicia farby na papierze przy zastosowaniu prasy drukarskiej. Wymaga więcej czasu i przygotowań niż wykonanie rysunku
- rysunek jest jeden – niepowtarzalny, to oryginał
- powtórzony rysunek wedle wzoru może być bardzo podobny, ale nie jest już oryginałem tylko kopią
- kopia nie posiada wartości oryginału

5. Zadanie dla każdego ucznia:

Na podstawie Załącznika nr 2 ułóż w odpowiedniej kolejności poszczególne etapy powstawania grafiki w technice linorytu.

Prawidłowa kolejność:

- a. Artystka i jej pomysł.
- b. Rysunek – szkic.
- c. Przeniesie rysunku na płytę linorytniczą za pomocą kalki.
- d. Wycinanie w płycie za pomocą dłuta, czyli tworzenie matrycy.
- e. Naniesienie farby drukarskiej na matrycę.
- f. Nałożenie papieru na matrycę. Pod wpływem nacisku rysunek z farbą odbijany jest na kartce.
- g. Gotowa odbitka! Można odbijać po raz kolejny.

CZĘŚĆ DRUGA:

1. Etap drugi to tworzenie prac linorytniczych pod opieką nauczyciela, przy zachowaniu zasad bezpieczeństwa.

2. Zdjęcia Waszych prac możecie wysłać na adres:

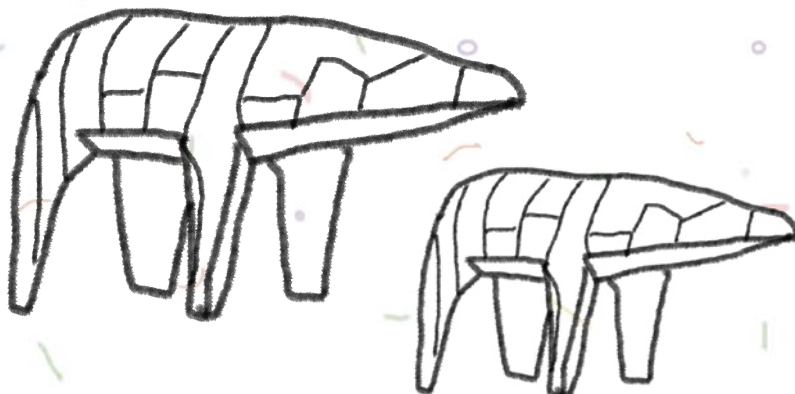
warsztaty@rzezba-oronsko.pl

Dział Edukacji

Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku

ul.Topolowa 1

26 - 500 Orońsko



Załącznik nr 1

Słowniczek przyszłego grafika

Grafika

Dziedzina sztuki, której istotą jest powielanie na papierze (rzadziej pergaminie, atlasie, jedwabiu) kompozycji z uprzednio przygotowanej formy – klocka drewnianego, płyty metalowej (miedzianej, żelaznej, cynkowej, ołowianej, stalowej, aluminiowej), kamienia litograficznego oraz innych materiałów (ceraty, linoleum, szkła, gipsu), od których często wywodzi się nazwa techniki.

Grafika warsztatowa

Wyróżnia się skupieniem w rękach artysty całego procesu twórczego od projektu przez wykonanie matrycy do wykonania odbitek – rycin, które mają wartość oryginalnych dzieł sztuki. Liczba odbitek uzyskanych z jednej płyty zależy od techniki. Powstaje metodami tradycyjnymi i jest wynikiem ręcznego przeniesienia rysunku artysty z matrycy lub płyty graficznej na papier lub inne podłoże. Twórca za każdym razem decyduje o wielu aspektach druku pracy, która z tego powodu jest jedyna w swoim rodzaju – jest oryginałem. Stosowane techniki druku w grafice artystycznej inaczej zwanej warsztatową to: druk płaski, druk sitowy, druk wklęsły, druk wypukły.

Linoryt

To technika druku wypukłego, podobna do drzeworytu, lecz matrycę stanowi nie drewniany klocek, ale płytka z linoleum. Na powierzchnię płytki nanosi się rysunek, a następnie wycina przy użyciu różnego rodzaju dłutek i noży (w celu uzyskania czarnego rysunku na białym tle, należy w płytce wyciąć elementy tła). Wypukłe części matrycy pokrywa się farbą drukarską, nakłada na papier i odbija za pomocą prasy lub ręcznie. Ze względu na dostępność i niskie koszty materiału, jakim jest linoleum, linoryt stał się popularną techniką graficzną i możliwą do realizacji w warunkach domowych.

Matryca

forma, którą opracowuje artysta grafik, służąca do powielania odbitek. Wykonana jest z różnych materiałów, uzależnionych od techniki graficznej, przykładowo może to być klocek drzeworytniczy, płyta miedziorytnicza lub linoleum

Odbitka

To efekt końcowy. Wynik procesu powielania obrazu z matrycy na podłożu, inaczej jedna z wielu kopii druku.

Dłuto i rylec

Narzędzia służące do wyłobienia wzoru w linoleum, który następnie odbija się na papierze.

Źródła

<https://encyklopedia.pwn.pl/>

<https://pl.wikipedia.org/>

Załącznik nr 2

Rysunki przedstawiają kolejne etapy tworzenia grafiki.

Spróbuj ułożyć je w odpowiedniej kolejności – od pomysłu twórcy, do ponownego użycia matrycy.

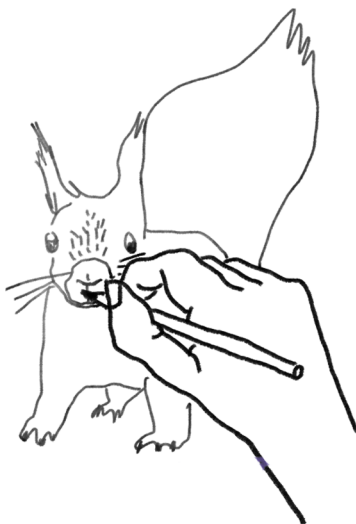
Powodzenia!



Gotowa odbitka! Można odbijać po raz kolejny.



Przeniesie rysunku na płytę linorytniczą za pomocą kalki.



Rysunek - szkic.

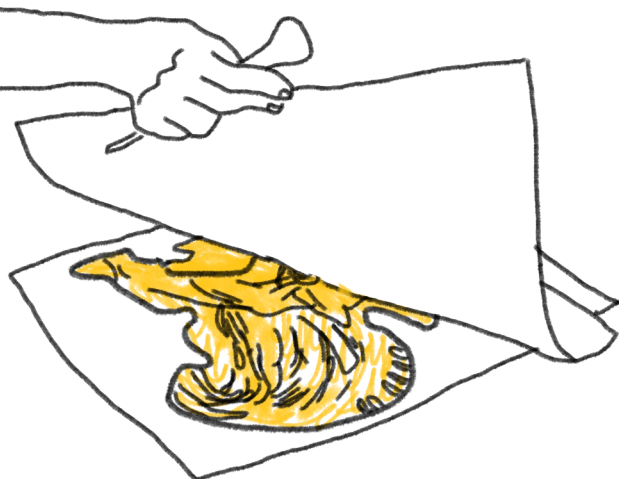


Artystka i jej pomysł.

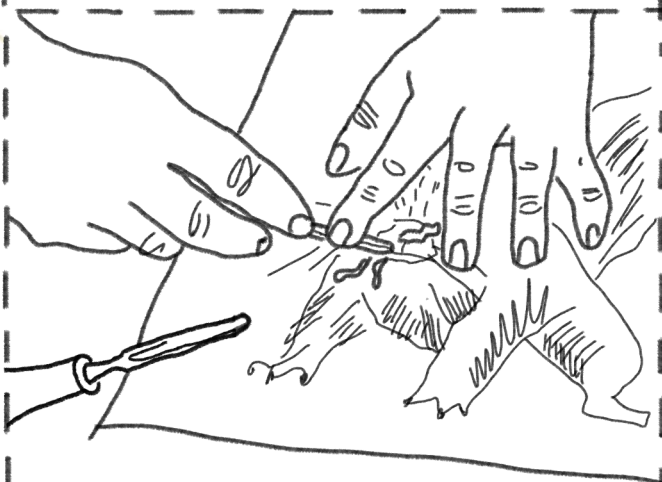




Naniesienie farby drukarskiej na matrycę.



Nałożenie papieru na matrycę. Pod wpływem nacisku rysunek z farbą odbijany jest na kartce.



Wycinanie w płycie za pomocą dłuta, czyli tworzenie matrycy.



**Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego
pochodzących z Funduszu Promocji Kultury**

Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.

KULTURA
DOSTĘPNA

 Centrum Rzeźby
Polskiej w Orońsku